

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre ————— 6 korona — fillér.
 Félévre ————— 3 " —
 Negyedévre ————— 1 " 50 "
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
 Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
 A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” czimére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)
 Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.
 Nyiltér sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

Föl a szivekkel!.. A kath. világ örömnepre készül. Krisztus földi helytartója a jövő hó 3-án tölti be pápává történt koronáztatásának 25-ik évfordulóját. Megdobban az ember kebele annak láttára, miként intézi a ki nem fürkészhető isteni Gondviselés az emberiség sorsát, miként öröklik anyaszentegyháza felett, melynek alapjait a világ Megváltója sziklára helyezé. Így volt ez évszázadokon keresztül. Meggyőződhetik róla bárki, ha figyelemmel kíséri a történelem folyását.

A legkritikusabb, a legveszélyesebb időkben, midőn vészfellegek tornyosultak a láthatáron, midőn szilárd jellemre, bölcs tapintatra, erélyes vezetésre volt szükség, mindig oly rendkívüli alakok ültek szent Péter apostoli székében, kik-

nek működése megmentette az egyházat a támadások ellen, s Krisztustól örökölt tekintélyét kiragadván a tomboló viharok harezából, sértetlenül hagyta az utókorra.

Hogy ez a huszonöt év, mely a jelenben dicsőségesen uralkodó szent Atya mély bölcseségű kormányzata alatt lezajlott, épen nem volt az örömteljesebb, a békésebb idők közül való, azt első pillanatra tudhatja mindenki. A támadások, az aknamunka naponkint újabb erővel ostromolták a hit és az erkölcsi világ egész rendszerét. Száműzötté lett a vallásos és erkölcsi érzelme a világ fiainak szívéből, a megromlott politikai és társadalmi irány napról-napra ezerekre menő újabb áldozatokat követelt.

S ime, mint sziklavár ormán a rettenthetetlen hadvezér, úgy áll az anyaszentegyház védő bástyájának magaslatán a szentéletű aggastyán, példájával, meg-megújuló szózatával maga köré gyűjtven még azokat is, kik felett a csábítók hatalma kiterjesztette már karjait.

Rendkívüli kiváló tulajdonságai miatt méltán sorozzák XIII. Leót a történelem legnagyobb alakjai közzé. Nem kard, hanem szellemi képessé-

geinek üstökös gyanánt tündöklő hatalma a fegyver az ő kezében, körülövezve az élétszentség, a lelki nemesség, a bölcs mérséklet és tapintatosság bámulatraméltó zománeczával.

Ezért nagy a kath. világ öröme, hogy ezekben a vészterhes időkben 25 év óta olyan kiváló egyén kezébe van letéve az egyház kormányzása, mint aminő XIII. Leó. Megülük ezt a nagyjelentőségű ünnepet az egész földkerekségén mindenütt, ahova a kereszténység konszolidáló világa elhatott. Megülük fényvel, azzal a határtalan lelkesedéssel, mely illő e nagy nap méltóságához. Föl tehát a szivekkel, mutassuk meg, hogy mi is hű fiai vagyunk az egyháznak, imádkozzunk buzgón a szent Atya jólétéért, boldogságáért.

A püspök ur egyházmegyénkre nézve a következő intézkedéseket tette:

1.) Böjt harmadik vasárnapján, mely a jubileum napját közvetlenül megelőzi, a t. lelkész urak hirdessék ki a szószékről szentes Atyánknak s az egész katolikus világnak örvendetes nagy ünnepest, felszólítva őket, hogy ezen alkalomból a jövő vasárnap tartandó ünnepélyes isteni tiszteleten részt

TÁRCZA.

Mit mesélnek a virágok.

Illatos, gyönyörű kertben, hol száz meg száz különböző színű, alaku virág pompázik együtt, egy magas rondó közepén remek Marechal-Niel rózsza virít.

A többi virágok e büszke, szép királynők mellett szerényen megvonulnak, s figyelmesen hallgatják, ha az regél nekik.

A szép rózsza pedig gyakran szokott az ő testvérkéinek és rokonainak mesélni. — Most is valami kedves dolgot beszél, mert a virágok mindnyájan örömmel hallgatják s fejeeskéjükkel bölintgatnak.

Hallgassuk meg mi is a szép rózsza meséjét. — Ugy-e, ti mind oly jól ismeritek a mi kedves úrnőket? Látjátok, mikor alkonyatkor kijön közénk öntöző-kannával kezecskéiben, s valamennyiünket megsimogat, becéző szavakat susog hozzánk. Csendesüljete, szólott komolyan a bájos elbeszélő, mikor látta, hogy minden virág egyszerre beszél s dicséri a kert úrnőjét, különben nem beszéltek többet. A virágok kérelték hogy csak folytassa, ők lakatot tesznek illatos virág ajkukra.

A rózsza tovább rogélt. De azt nem

tudjátok, hogy miért van mindig oly jó kedve, miért nem szünik meg ajkán soha a dal, a csengő nevetés, s miért nyilik szebb rózsza az arczán, mint ez a jobb oldali testvérem.

Ti nem tudjátok, de én elmondom.

Egy tavaszi napon, midőn még nem, tüzött le a nap oly forrón, mint most, ti még akkor bujtatok ki a földből, de én már akkor legelső virágommal kedveskedtem, kijött kis úrnőnk ide a kertbe egy magas szőke ifjuval. Épen mellettem álltak meg, így minden szavokat megértettem. Előbb az én első virágomban gyönyörködtek, aztán úrnőnk levéve azt, elfutott a nefelejeses tó partjára, levéve egy nehányat szelid kékszemű testvérünkből, a rózsával együtt ányujtotta a szóltanul álló ifjunak, miközben kérte, hogy emlékezzék rá e virágokról, mikor távol lesznek egymástól, s gondoljon arra, mikor együtt szedték a nefelejeset. A halvány ifju mindent ígért s kis úrnőnk oly boldog volt. — Ekkor én se fájlaltam első virágom elvesztését, hisz kedves kezek fosztottak meg tőle, s boldog volt, kinek adta.

Aztán sokáig beszélgettek még együtt s mikor el akartak távozni a kertből, a lányka könyező szemekkel, mint egy előérzettől nyugtalanítva sóhajtott, inkább mint mondta: „Holnap elválnok és soha nem lát-

juk többé egymást.” Az ifju fogta kezét s gyöngéd szavakkal vigasztalta, hogy most már nincs távolság, mert a vonat hamar elviszi az embert, a hova szive vonzza s kérte, hogy bizzék benne, ő eljön ismét.

Azóta sok idő elmult. Tavaszi testvéreink elvirítottak, ti is teljes virágzástokban vagytok, de azt az ifjut még nem láttam azóta.

Egyszer úrnőnk kisirt szemekkel jött le hozzám és zokogva monda, hogy nagy beteg álmának tárgya: a hön szeretett ifju. Engem megsimogatott, és most is érzem forró könyei nyomát, melyek leveletem áztatták. Nemsok nap mulva újra lejött, akkor már vidám volt, gyorsan szökelt az uton végig, úgy, hogy a homok pattogott lába alatt. Lefutott a nefelejeses patakhoz, ott dalolta:

— Kis levélke, drága kis levélke.

Szóval a lányka boldog volt, mert szeretett s hitte, hogy viszont szerettetik.

Egy kis rezedá szegyenkezve kérdezte szomszédjától, egy szende begoniától, hogy vajjon oly nagy boldogság az, ha valakit szeretnek? A bölcs kis begónia komolyan felelte, hogy igaz, nagy boldogság, a ki szeret; de boldogabb az, a ki nem tud szeretni, mert nem kell csalódnia.

Óh, a virágok nagy bölcseszek e téren. Hányszor repes örömmel parányi virág szí-

vegyenek, s hálát adva a gondviselő Isten nagy kegyelméért, Ő Szentségének jólétéért, s boldog további uralkodásáért buzgón imádkozzanak.

2.) Ugyanaz nap valamint márczius 8 án este az angyali üdvözlésre való harangozás után egy negyed óráig a templomok összes harangjai szóljanak.

3.) A jubileum napja hétköznapra esvén, amikor nehezebben hozható össze a hívek sokasága a templomban, úgy intézkedem, hogy az ünnepélyes hálaadó istentisztelet a következő vasárnapon, vagyis márczius 9-én tartassék meg a lehetőségig kifejtendő nagy fényvel és pompával. A misét Te Deum előzze meg.

Istentisztelet végeztével a Ciboriumban kitett Oltárszentség előtt 3 Miatyánk, 3 Üdvözlőgy és a pápáért való ima mondandó a nép anyanyelvén.

Ezen misén a róm. kath. iskolák tanulóit tanítóik vezetése mellett, a kath. körök, egyletek testületileg jelenjenek meg.

4.) Az ünnepélyes hálaadó istentisztelet alatt, valamint a következő két vasárnap és husvét első napján tartott szentmisék alatt péterfillérek gyűjtessenek. Az adakozásra a hívek alkalmilag a szószékről eleve felszólítandók. Az ekként begyűlt összeget a kerületi esperes urak minden plébániáról gyűjtsék össze és együttesen terjeszszék be az egyházmegyei hatóságokhoz április hó közepéig.

5.) A főhatóságom alá tartozó róm. kath. iskolák tanulói a jubileum napján, márczius 3-án szintén szent misét hallgassanak s a templomból az iskolába visszatérve ünnepélyt tartsanak, melyen a tanítói testület egyik tagja vagy a hitoktató, ismertesse a napnak jelentőségét, méltassa szentséges Atyánknak dicső uralkodását, az ifjak szavaltanak és alkalmi énekeket adjanak elő.

E napon iskolai szünet legyen.

Igy ünnepeljük eme jelentőségteljes napot s gerjeszszük fel és tegyük maradandóvá az ifjuság fogékony lelkében is e nap emlékéhez kapcsoltn Krisztus földi helytartója s az anyaszentegyház iránt való szeretet és tántoríthatatlan ragaszkodásnak érzelmét.

vecskéjük, mikor egy szép színes lepke kering illatos fejcskéjük felett, kibontják pompás szirmukat, hogy a szép hódító lepke két átölleljék, s hopp, a lepke más virágra száll.

De mi ez? A virágok hirtelen elhallgatnak, összedugva fejcskéjüket susognak egymáshoz, míg a sárga rózsza bizalmasan integet a kertajtó felé, mely lassan fölnyilt, s azon egy halvány lányka lép be. Járása lassu, vontatott, kezei önkénytelen imára kulcsolván. Egyszerű sötét ruhája éles ellentétet képez a színes virágok között, melyek mellett elhalad s halvány arcához, melyből két sötét szem villan elő a hamvas fekete szempilla alól. Fekete haja felbomolva csigákban omlik hófehér nyakára, és vállaira. Elmerengve járja körül a szeszélyes alakú rondókat, látszik, hogy csak testileg van itt, lelke valahol messze kalandoz. Végre megáll a rondó előtt, hol az előbb a Marechal-Niel mesélt s könyvelt szeméit az égre emelve susogja: Jó Istenem, te nem hagyod el, a ki benned bizva bizik, ne hagyj el engem se! Te látod, én jó Atyám, hogy menyire szeretem azt, ki most oly gyáván elhagyott.

De még se, ő nem gyáva, csak ember, s mint ilyen gyanakvó, könnyen hívő. . . Óh,

A múlt év eseményei.

Lapunk legutóbbi számában közöltünk már egyes részleteket a püspök ur által kibocsátott körlevélből. Megemlékeztünk a főpásztornak szorosan egyházi czélokra tett jótékony adakozásairól. Megemlékeztünk a székeskáptalan nagyérdemű tagjainak ugyane körlevélben nyilvánosságra hozott nagylelkű áldozatkészségéről, melyeket most lapunk hírvivatában egészen kibővítve, a valónak megfelelőleg hozunk szíves olvasóink tudomására.

A múlt év nevezetesebb mozzanatairól a püspöki körlevél még a következőkben számol be:

Visszapillantást vet a Kautbeurenben május havában boldoggá avatott *Höss Mária Crescentia* fényes ünnepeire, melyeken a főpásztor személyesen részt vett, s a szentéletű apácának élettörténetét a hívek lelki épülésére saját költségén magyar fordításban kinyomatta, — ő készítette azt a diszes koporsót a boldoggá avatási ünnepekre, melyben *Crescentia*nak földi részei a városban körülhordoztattak, a plébániatemplomban 8 napon át ki voltak téve, mely idő elteltével az apácák templomába visszavitetvén, a főoltár alatt elhelyeztetek. Ezrével zárandokoltak a hívek ez ünnepekre naponkint az ország minden vidékéről, ott volt a müncheni nuncius, az ország érsekei és püspökei majdnem mindnyájan, a világi és szerzetes papok nagy számmal.

Az elmúlt év folyamán a beregi kerület plébániáiban és Nagy-Somkuton szolgáltatatta ki a főpásztor a bérmálás szentségét, melyben az előbbi helyeken 3635-en, Nagy-Somkuton 98-an részesültek a hívek.

A különböző ájtatosságok örvendetesen terjedtek a nép közt, főképp melyek a Jézus Szent Szíve és a Bold. Szűz tiszteletére lettek elrendelve. Szatmár elől járj példájával, a májusi és októberi ájtatosságok végzésében valódi keresztény érzületéről tevő tanúbizonyságot.

Az istentisztelet czéljaira szolgáló intézmények kiváló gondoskodás tárgyai valának.

mért adott szívemben hitelt az ellenem besugott hazug vádagnak . . . mért nem kérdez meg engem. Nem, ő hallgat, már hetek óta semmi tudósítás tőle. Hát oly változékony az ember.

Jaj! hátha beteg, — susogták tovább lázas ajkai, s én távol tőle nem ápolhatom.

Vagy ha már mást szeret . . . nem, én édes Istenkém, ne hadd ezt megörnem. Hadd haljak abban a hitben, hogy ő hű volt, szeretett engem.

A virágok oly szánakozva nézték a busongó, epedő lánykát, legtöbbször harmatkönyvek csillogtak bársonyos kelyhében, mind úgy sajnálták hervadó urnójüket.

Mikor elhaladt mellettök, a rózsza ujra megszólt — miközben megrázva magát, gyöngyözve hulltak le harmatkönyvei — látsátok, mivé lett a vidám, viruló lányka! Árnyéka önmagának. S mi okozta ezt? A szíve, felelték egyhangulag a virágok. A szende begónia most egy piros szegfűhöz fordult az ő sok igazságával: Boldog, a ki viszont szeretve szeret, de boldogabb, a ki nem tud szeretni. A nefelejesees tó partjáról pedig búsan esendült fel egy halvány leány ajkáról:

— Árva vagyok, de igazi árva. . .
Kélemen Teréz.

A *Kökényesdi* templom a vallásalap és az egyházmegye költségén kívülről renováltatott.

Uj-Hután (Barlafalu filialisa) gróf Károlyi Lajos költségén új kápolna épült a lourdesi Bold. Szűz tiszteletére.

Akna-Sugatagon új kápolna épült Sz. Anna tiszteletére.

A *szobránczi* fürdőben új kápolna épült a Török grófnők bőkezűségéből.

Az *Ér-darmai* templom, amely tűz által elpusztult, ujja lett építve, harangokkal és teljesen új belső felszereléssel ellátva a vallásalap költségén, a híveknek és jötevő adakozóknak tetemes hozzájárulásával.

A *pósaházi* (Munkács filialisa) templom építése befejezést nyert.

A *szinérváraljai* és *pálóczi* templomok belsőleg renoválva lettek a templompénztárak költségén.

A *császlóci* templom külsőleg renováltatott az egyházmegye költségén.

A *mező-kaszonyi* templom tetőzetét a püspök ur megújította és a templomot külsőleg rendbehozatta a saját költségén.

A *csekei* templom, a *nagybányai* minoriták temploma s a *radvanczi* templom renoválva lettek.

A *tibai* és *nagy somkúti* templomok fedelei megújítottak.

A *szatmári apáca-zárda*-templom belső újjáalakítása most folyik.

A legközelebbi jövőben megvalósítandó tervek a következők:

Szatmáron a tanítóképző intézet mellé e évben templom fog épülni, melynek alapjait szent emlékü Hám János püspök tétette le. Terve van véve továbbá a *nevelőfalusi*, *csapi* és *alsó-fernezelyi* templomok építése. Vajha ez évben a munkácsi és vállaji templomok építése is megkezdhető volna!

A *székesegyházban* két oltárra fémbe készült új ereklyetartó koporsókat készíttetett saját költségén a püspök ur.

Uj orgonák állítottak fel a következő templomokban: Ungváron 6500 koronáért templompénztár költségén; Giródtótfaluban 1300 koronáért egy hívő bőkezűségéből Nagy-Szokondon, Csecsehón és Csicszerben a hívek költségén.

Uj harangokkal láttattak el az *uj-hutai*, *székói*, *uisza-ujlaki* és *fehérgyarmati* templomok.

Kökényesden Mária-oltár lourdesi szoborral, *Halmiban* lourdesi oltár, *Sáros-Orosziban* és *Kaplonyban* új oltár lett felállítva,

Szobrok szereztettek be: Dobó-Ruszkán Királymezőn és N.-Mokrán Jézus sz. Szíve szobrai. N.-Majtényban és Csomaközön Szűz Mária szobrok, N.-Bányán sz. Anna szobra, — Homokon, Técsőn, Uj-Hután, Nagy-Károlyban, Kökényesden és P. Doboson lourdesi szobro; M.-Petriben, Pálócson, Fekesházán, M.-Csengerben, N.-Bányán, N.-Szőlőlsőn, M.-Teremen, N.-Mokrán, Szaniszlón, N.-Bereznán, Szinérváralján, N.-Somkuton, D.-Ruszkán és Szobráncson Sz. Antal szobrai.

Uj keresztelők állítottak és részben a régié megújítottak: M.-Petriben egy jötevő által 724 koronáért, N.-Somkuton a hívek adakozásából, továbbá *Ér-Darma*, *Konczháza*, *Csanálos*, *A.-Homoród*, *Ubrecs*, *Szakasz*, *A.-Sugatag*, *A.-Szlatina*, *Kerekhegy*, *N.-Zalacska*, *Kis-Ráth*, *V.-Namény*, *N.-Majtény*, *Petróc*, *Uj-Huta*, *Hunkóc*, *Zahar*, *Székó*, *Szinfalu*, *Madarász* községekben és *N.-Bányán*, *Szigeten*, *Ungváron*.

Templomi zászlók szereztettek be: N.-Maj-

tény, Gilvác, M.-Terem, M.-Petri, Kabola-Polyána, és Visk templomai részére.

Az iskola szintén az azt fontossága szerint megillető gondoskodás tárgya volt. Átlatva levén attól a meggyőződéstől, hogy csak a hitvallásos iskola képes megadni a nevelésnek azt az erkölysi tartalmat, amely a jövő nemzedék igazi boldogságának, valódi nagyságának alapját képezi, éber figyelemmel őrködött a főpásztor, hogy az iskolák az egyház kebeléről ne szakítsanak. Így volt lehetséges Isten segítségével az, hogy a helybeli kath. elemi fuiskola az államosítási törekvés dacára az egyházé maradt. Azt a nem csekély áldozatot, melylyel ez eredmény elérhető volt, szívesen hozta meg a püspök ur, mert nincs oly nagy áldozat, a melyre méltó ne volna az ifjuság kath. nevelésének fontos érdeke.

Egy másik iskolának sorsa szintén kedvezőleg dönt el a katolikusokra. Az erdődi róm. kath. fuiskola ugyanis, amely körül kath. jellegének veszélyével évek óta tartó tárgyalások folytak, megtartotta kath. jellegét. Eme szép sikeren felbuzdulva az ottani hívek s hogy a tanügyi igényeket minden tekintetben kielégítő hajlékot nyújtsanak a tanuló ifjuságnak, avult és szűk iskolájuk helyett egészen új és díszes iskolát építettek saját erejükből, a főpásztortól nyert segélylyel.

De másutt is tapasztalható volt az az igyekezet, hogy a katolikus iskolák a szükséghez képest fejlesztessekn újabb iskolák építése, a meglévők kibővítése, újabb tanítói állomások szervezése által. A püspök ur szívesen támogatta a híveknek iskolai czélú törekvéseit anyagi segélylyel is. A tanítók fizetése, részben fizetésünk pótlása czimén a megállapított évi járulékok kiutalása a főpásztor magánpénztárából ez évben is megtörtént.

Új iskolák épültek: Uj-Hután (Barlafalu főkegyháza) gróf Károlyi Lajos költségén, Fekesházán (Ubrezs főkegyháza) a püspök ur költségén s részben az egyházmegyei pénztár költségén, Huszákon (F.-Domonya főkegyháza) a hívek költségén, a főpásztor anyagi támogatásával.

M.-Petriben a III. iskola czéljára, A.-Homoródon szintén iskolai czélra telket és épületet vásároltak a hívek.

A plebánia- és egyéb épületek jó karba hozására is volt gond. Így a királyházi plebániának teljesen átalakított, s kőnyesdi paplak renováltatott, az ubrezi plebánia új fedéllel látatott el, a szatmári kath. legényegylet háza egészen újból épült.

Tömegesen érkeztek be alapítványok és adományok, szent Antal perselyébe is jelentékeny összeg gyűlt össze a nyomor enyhítésére.

Ő felsége a fehér-gyarmati legett templom helyreállítására 200 korona segélyt nyújtott.

Laurenszky Ferencz őbr-darnai plebános temploma renoválására sajátjából 1000 koronát adományozott.

Kaufmann Gyula rahói plebános b. e. Hám János szobrára 100 koronát ajánlott fel. Néhai Munkácsi Sándor volt huszthi lelkész hagyatékából a kiérd. papok nyugdíjalapja javára elszámoltatott 2812 kor. 74 fillér.

Néhai Egri Lajos volt fernezelyi lelkésznek beszoigáltatott hagyatéki tömege a következő czélokra lett felosztva: szentmisa-alapítványokra 385 kor., a papi nyugdíjalapra 100 kor., az alsó-fernezelyi templom-

nak alapítványul 100 kor., az alsó-fernezelyi templom építésére 536 kor. 88 fillér.

Ezek a mult év fontosabb eseményei, melyekből láthatja minden elfogulatlanul ítélő egyén, hogy az egyházmegye gondozása oly kezekbe van letéve, melyek annak nem csak szükségszerű igényeit, de felvirágoztatását szünet nélkül a legnagyobb figyelemmel munkálják.

Városi közgyűlés.

Szatmár, 1902. febr. 10.

Szatmár város törvényhatósági bizottsága tegnapelőtt délután tartotta meg februárhavi rendes közgyűlését, melyen gróf Hugonnai Béla főispán elnökölt. Mint máskor, úgy most is a polgármesteri jelentés felolvasása vezette be a közgyűlést. A jelentés két elsomorító dolgot tart a közgyűlés elé. Az egyik a közegészségi viszonyok rohamos hanyatlása, a másik a főkapitányi hivatalnál elkövetett pénzkezelési szabálytalanság s egyéb mulasztások leleplezése. Mindkét dolog nagyon elsomorító, az bizonyos. Radikális kurát kíván mindkettő, mert csak így remélhető a gyökeres gyógyítás. A törvénytelen ségekre vonatkozólag a h. polgármester megindította a szükséges eljárást s most a főispán tartja a beható vizsgálatot. A kereskedelmi miniszter Szatmár Gőzfűrészt állomástól kiágazó s Máté Szalkáig vezető rendes nyomtávu vasutvonal kiépítésére a városnak az előmunkálati engedélyt egy évre megadta. Az állami iskolák elhelyezésére kijelölt telkek ügyében még nem döntött a miniszter. A cs. és kir. huszárezred pótkeretének laktanya épület tervét egy vegyesbizottság felülvizsgálta. Az építkezés oly magas összegben van előirányozva, hogy a város az építkezésbe nem mehet bele, nem pedig azért, mert a kincstár által felajánlott évi 7294 kor. 41 fillér bér a befektetett összegnek 3%-át hozná csak meg, holott azt a városnak 5 1/2%-át kölcsönpénzből kellene felépítenie. Ha a város évi bér gyanánt a befektetett tőke 6%-át kapja meg, úgy a laktanya építésébe bele megy, máskülönben lemond a laktanyáról. Erről a h. díszparancsnokságot és honvédelmi minisztert értesíteni fogják.

A polgármesteri jelentést tudomásul vették. Uray Géza bizottsági tag felvilágosítást kért a polgármestertől arra nézve, hogy a főkapitányi hivatalba befizetett rend- és kihágási bírságok a főkapitány vagy más személy kezén kallódtak-e el? A főkapitányról, ki állására rátermett, nem tételezi fel a szabálytalanságot. Kelemen S. előadja, hogy a közigazgatási bizottságban kö. e. lebb felszólalás történt, hogy a kihágási ügyekben a bírságolás nem történik a szabályoknak megfelelően. A bizottság épp e ért utasította a polgármestert, hogy ez ügyben tartson vizsgálatot. Majd előadja, hogy fegyelmi vizsgálat alatt álló tisztviselő dolgairól a vizsgálati befejezéséig nem adható a közgyűlésnek felvilágosítás. A vizsgálat a törvényes mederben folyik, a vizsgálat eredménye a közgyűlés elé be lesz terjesztve, épp azért a ténnyeket vegye tudomásul a közgyűlés s ne kívánjon most az ügyről semmiféle felvilágosítást.

Mátray bizottsági tag köszönetét tolmácsolta a tanácsnak azért, hogy a Mátészalkáig építendő vasutra az előmunkálati engedélyt oly rövid idő alatt megszerezte. Az a kívánsága, hogy a mily gyorsan cselekedett eddig a tanács, oly gyors tempóban vigye a vasút ügyét a megoldás felé.

Kovács Leó bizottsági tag három rendbeli interpellációja következett ezután. Az első a városunkban észlelt közegészségellenes állapotok megszüntetése tárgyában, a másodikat a zugiskolák beültetése, a harmadikat az idegen nyelven irt hirdetések és c. égtáblák használatának eltüntetése végett nyújtotta be. Az elsőben azt kérdezte a polgármestertől, hogy szándékozik-e egész erejével oda hatni, hogy az utcái szennyvizek eltávolításának, a büzhődtárkok befödettessenek és kitakarításának; az ószeresek

áru-helyét szándékozik-e mostani helyéről a Szamos-partra kitelepíteni? Bő megokolással kísérte Kovács Leó mindhárom interpellációját, melyekre Papp Géza helyettes polgármester nyomban megadta a megnyugtató választ. A zugiskolákra vonatkozólag előadta, hogy azok az iskolák, számszerint 13, melyeket interpelláló zugiskolának nevez, nem zugiskolák, hanem thalmud és thora iskolák. Ezeknek fennállása rendletekkel biztosítva van. Egészségügyi szempontból ezeket az iskolákat megvizsgáltatta s kettőt, mint közegészségellenest, bezárattott. Az idegen nyelven irt c. égtáblákról és hirdetésekről nincs tudomása. Ha ilyenek vannak, a szabályrendeletnek megfelelően gondoskodni fog azoknak eltávolításáról. (Helyeslés.)

Teörzsök Károly a városi pénzek kezeléséről s Szöllösy Lajos sikkasztási ügyéről interpellált. Erre is megadta Papp G. h. polgármester a megnyugtató választ, melyet a közgyűlés tudomásul vett.

A főispán az elhalt Domahidy Ferencz nyugalmazott főispánt, volt bizottsági tagot kegyeletes szavakkal parentálta el. Indítványára a közgyűlés a veszteség fölötti fájdalomnak jegyzőkönyvileg ad kifejezést s a gyászoló családhoz részvétiratot intéz.

A belügyminiszter rendelete a közigazgatási eljárás egyszerűsítése ügyében tudomásul szolgált.

Az adófelszámllási bizottságba rendes tagnak Makay Antalt, póttagnak Wallon Edét választották meg.

Az Északkeleti Vármegyék Szövetkezete három évre évi segélyt kért a várostól, melyet a közgyűlés a pénztár állapotára való tekintettel nem adott meg, annyival is inkább, mert az Országos Hitelszövetkezetnek tetemes összeget adott a város.

A szatmár-németi gör. kath. templomépítési költségeihez 400 koronát szavaztak meg.

A városi pénztárba oly győren folyik az adó, hogy a szükséges kiadások fedezéséről kellett gondoskodni. Hogy fennakadás ne legyen, az igazságügyi alap letétjéből 50000 korona előleget utalt be a közgyűlés a pénztárba.

A körtvélyesi legelődíjak s az erdei legelőbér megállapítására vonatkozó egységárak el lettek fogadva. Így a legelőbér egy szarvasmarha, ló után 10 k., bivaly után 12 k., borjú után 6 kor., csikó után 8 korona. Vidéki jószágok után 25%-al nagyobb díjat szednek.

A villamvilágítási bizottság s a tanács javaslatára kimondatott, hogy az üresedésben levő villamvilágítási igazgatói állást gépészmérnökkel töltsék be, úgy mint előzőlt. Ez állásra Reizinger Aurélt választották meg. Szakmájában önállóan fog eljárni, más egyebekben a városi mérnöki hivatal munkakörébe osztatik be.

A szintársulat 1000 korona zenedij engedését kérte a várostól, mert a mostoha viszonyok miatt annak megfizetése a legnagyobb megerőltetésébe kerülne a társulatnak. Nagy a nyomoruság, melylyel színészeink küzdenek, s a törvényhatóság csak méltányos cselekedetet gyakorolt akkor, mikor a kért 1000 korona zenediját elengedte.

Hirek.

Elmult a farsang, vége a mulatozásnak, elkövetkezett a komoly elmélkedés ideje! Az egyház e két időszak között kissé megállapodik, figyelmezteti az emberiséget, hogy a tisztességes mulatságnak is megvan a maga határa, hogy nem szabad át lépni a szertelenségek birodalmába, ami meghasonlásba hozza az embert Istenével és önmagával is. Könyörög az emberiség vétkéiért, s a bűnöst az ollár számolyához vezet. Innen van az a szép ősi szokás, hogy farsang utolsó napjain az Oltáriszentség nyilvánosan ki van téve a templomokban imádás végett. A székesegyházban a mult vasárnap gyönyörködünk a buzgók sokaságában, kik eljöttek kérni mennyei atyjok kegyelmét. Egész nap voltak a templomban ájtatoskodók. Este fél hatkor Tóth József h. lelkész lépett a szószékre, szívre.

ható beszédet intézve a jelen volt nagyközönséghez, szent beszéd után visszatették az Oltáriszentséget állandó helyére.

A nagybójtai ájtatosságok a szokott módon fognak megtartani. A székesegyházban minden vasárnap délután 3 órákor kezdődnek és P. Bus Jézustársasági atya tartja a szent beszédet. A kálvária templomban minden pénteken délután keresztuti ájtatosság lesz, utána P. Hippich István Jézustársasági házfőnöktartás szent beszédet.

Titkos tanácsosi eskü. Vécsey József báró, valóságos belső titkos tanácsos, tegnapelőtt tette le a titkos tanácsosi esküt Ófelsége kezébe Budapesten. Az ünnepélyes aktusnál jelen voltak Széll Kálmán miniszterelnök Goluchovszky gróf képviselőtében és Apponyi Lajos gróf udvarnagya főkamarmester képviselőtében. Az esküformát Romy Béla miniszteri tanácsos olvasta.

Legfelsőbb kitüntetés. A király Rónay Antal, ungvári m. kir. főerdőtanácsosnak, az erdészet és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a III-ad osztályú vaskoronarendet adományozta.

Miniszteri elismerés. A közoktatásügy m. kir. miniszter Benkő József ungvári esperesplebánosnak az alsó és felsőnémeti, karcavai és szekői állami iskolák körül gondnoksági elnöki minőségben éveken át kifejtett hazafias működéséért elismerő köszönetét fejezte ki.

Gyászhir. Fankovich Sándor munkácsi főgymn. igazgató e hó 8-án déli 1/4 12 órákor életének 56., tanári működésének 31., igazgatóságának 27-ik évében elhunyt. Földi részei e hó 10-én d. e. 9 órákor bemutatott gyászmeise után tetették örök nyugalomra. A város társadalmának ezen tevékeny, ügybuzgó tagját mindenki mély részvéttel gyászolja. — Súlyos veszteség érte Fintha Sándor Nagy-Ecsed község jegyzőjét s neje szül. Komoróczy Corinát, kedves kis leánykájuk Mártha f. hó 3-án kanyaróban meghalt. — Peteres János, az ungvári kir. kath. főgymnáziumnak egy fiatal jeles tanára e hó 8-án életének 29. ik, tanári működésének 5-ik évében elhunyt. E hó 9-én d. u. 3 órákor helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra. — Tóda Fülöp szent Bazilrendi áldozópap, házfőnök és lelkész áldásos életének 55-ik, szerzetességének 32-ik, házfőnökségének 21-ik évében hosszas szenvedés és a hallotti szentségek ájtatos felvétele után e hó 10-én du. 5 órákor Mária-Pécsen elhunyt. Földi részzeit ma délután 2 órákor helyezik örök nyugalomra.

Igazságügyi kinevezés. Az igazságügy-miniszter Szabó József helybeli kir. törvényszéki aljegyzőt ugyanezen törvényszékhez jegyzőnek, Görög Miklós halmi kir. járásbírói joggyakornokot a szatmárnémeti kir. törvényszékhez aljegyzőnek, a debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Nagy Elemér debreczeni joghallgatót a debreczeni kir. ítélőtábla területére ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornoknak nevezte ki.

Helyettes igazgató. Fankovich Sándor munkácsi főgymn. igazgató elhunytá következtében a vall. és közokt. miniszter az igazgatói teendőknél a tanév végéig leendő vezetésével Bohner Jákó főgymn. tanárt bízta meg.

A főpásztor adománya. Spanyolország Saragossa nevű városában a Madonna del Pilar, oszlopon megjelent szűz Mária híres bucsujáró temploma renoválás alá kerül; e célra püspök ur ő méltósága 40 koronát küldött.

Káptalanunk jótékonyága. E czimen lapunk legközelebbi számában megemlékeztünk a káptalanbeli uraknak ugy testületileg, mint személyenként gyakorolt jótékonyágáról. Adataink hiányosak lévén, kiegészítjük azt, midőn a már közlöttökön kívül a káptalanok az 1901. év folyamán még tényleg kiadott következő adományait soroljuk fel: 1., Fehérgyarmati templom harangra: 200 k; 2., Alsó-schönborni tüzkárosultaknak: 150 k; 3., Székesegyházi chorusra a rendszeresített orgonistái állás javadalmasán kívül: 690 k; 4., Erzsébet sanatoriumra 200 k; 5., Egyetemi ifjak tandijára: 300 k; 6., Kath. főiskolai internatusra: 100 k; 7., Egy szatmári gym. tanuló ösztöndijára: 200 k; 8., Egyházmegyei papi nyugdíjra:

1200 k; 9., Székesegyház czintermében beton munka: 3711 k; 10., Kisebbsadományok egyházi és közművelődési czélokra: 304 k. Összesen: 7055 korona.

Gabányi Miklós mandátuma veszélyben. A diósadi választókerületben, hol Gabányi Miklóst választották meg képviselőnek, dr. Issekutz Viktor országgyűlési képviselő az elrendelt vizsgálatot befejezte. A kérvényező Gabányi ellen az erőszakosság és megfélemlítés 82 tanuvaligazolták. Ezek után nagyon valószínű, hogy a mandátumát meg fogják semmisíteni.

Hymen. Nagy József, budapesti posta-és táviróosztály vasárnap esküdtött örök hűséget Vona Mihály gacsályi földbirtokos leányának, Mariska kisasszonynak Gacsályban. — Smiedt Jenő okl. bányamérnök e hó 10-én esküdtött örök hűséget Wagner Mariska urhölgynek, dr. Wagner Sándor felsőbányai volt főorvos bájos és nagyműveltségű leányának. — Kallós Péter beregszászi m. kir. adótsz. mult héten tartotta eljegyzését Dedé János beregszászi birtokos leányával, Ilonkával. — Tvergyák Sándor, beregszászi áll. főgymnásiumi rendes tanár, ki vezetéknevét legközelebb belügyminiszteri engedéllyel Telkes-re változtatta, e hó 9-én tartotta eljegyzését Rimaszombaton Dalmay Aranka kisasszonnyal, Dalmay Kálmán ottani pénzügyi számtanácsos kedves leányával. — Szeles Géza bereg vármegyei árvaszéki nyilvántartó és könyvelő, f. hó 4-én esküdtött örök hűséget Thasson (Szabolcsvármegye) Majos Ferenc ottani községi jegyző kedves leányának Ilonkának. — Hreuss József, a beregmunkácsi takarékpénztár könyvelője e hó 8-án esküdtött örök hűséget Szikszay Elek központi kataszteri főfelügyelő leányának, Edith kisasszonynak Budán. — Brandecker Ferenc, beregsárréti körjegyző, a napokban tartotta esküvőjét Torma János ungmegyei tanítóegyesületi elnök leányával, Irma kisasszonnyal. — Léva Béla nagykarolyi lakos, városi aljegyző csütörtökön fogadott örök hűséget Kádár Károly egri tanító leányának, Erzsike kisasszonnyal.

A törökbarátok 25 éves találkozója. Most volt 25 éve annak, hogy a törökbarát ifjuság bizottságának egy nagy küldöttsége Abdul Kerim basának Konstantinápolyban a török-magyar barátság jeléül egy díszkardot nyújtott át. A küldöttség vezetője Szücs Gyula (Pátri) városunk fia volt. Ennek emlékére a küldöttség 43 tagja a Fiumei kávéházban találkozóra gyűlt össze. Szücs Gyula, az ifjuság egykori vezére üdvözölte a megjelentek, elparentálta a meghaltakat s lendületes beszédben visszazipillantást vetett a régi szép idők eseményeire. A huszonöt éves évforduló alkalmából üdvözítő sürögnyöt küldöttek Abdul Hamid Szultánnak, Száfasz pasának és gróf Széchenyi Ödönnek. Az indítványok során elhatározták, hogy a bizottság 10 év múlva ismét találkozik. A találkozózat a Hungária-szállóban barátságos lakoma fejezte be.

Primitia. Melezer Sándor, az egri egyház megye új misés áldozópapja, f. hó 2-án tartotta első szent miséjét a máramarosszigeti r. k. templomban. Manuductora Müller Károly apátplebános vezette az oltárhoz, hogy atyai szeretettel támogassa papi hivatalának első legszentebb esekelményénél. Szónoka Biró Kálmán segédlelkész volt, ki a papi méltóságról minden figyelmetmélán lebilincselő költői szép beszédet mondott, mely könyveket csalt a hallgatóság szeméből és gyönyörű összhangban volt az első szt. mise áldozat magasztosságával. Mise közben az új misés édesanyja és rokonai járultak a szt. áldozáshoz, hogy annak kezéből vegyék az Ur Jézus szt. testét, kinek neveltetéséért, míg az Ur oltárához juthatott, oly sokat fáradtak és imádkoztak. — Délben az apátplebános ebédet adott az új misés tiszteletere. Este pedig az új misés keresztanyjánál öz. Kovássy Kájmánné urnónél volt barátságos és kedélyes vacsora.

Halálozás. Hosszu, kinos szenvedés után egy fiatal, nemes ambiciójú ügyvédjelölt halt meg városunkban a mult nap. Dr. Dóri István ügyvédjelölt még csak 27 éves volt s akkor, mikor küzdelemteljes munkásságának gyümölcsét élvezte volna már, agyoncsigázott testét veszélyes kór támadta meg, mely életerejét egy év alatt felemésztette s e hó 5-én a hal-

doklók szentségének felvétele után ifju lelke elhagyta porhüvelyét. Temetése nagy részvét mellett f. hó 7-én d. u. három órákor ment végbe. Halálát testvérei s azok gyermekei gyászolják.

Adókievítő bizottság. A szatmári adókievítő bizottság a köv. alakított meg: elnök: Domahidy István, elnök h.: Szarka Andor, r. t.: Szarka Andor, Kossuth István, póttagok: Szeőke Sándor, Fögel István, r. tag: Gyene Bertalan, Madarassy István, p. t. Kanizsai Jenő, Németh Ignác. Városunk területére pedig az adókievítő bizottság tagjai a következők lettek: elnök Dr. Lengyel Márton, elnök h. Vaday Károly, rendes tag: Vaday Károly, Molnár Mihály, póttagok: Márkus Márton és Halmi János.

Új gazdasági tudósító. A m. kir. földművelésügyi miniszter Boér Endre mezőpéteri lakost, Szatmárvármegye nagykarolyi járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

Ezüstmenyegző. Szücs János szatmári kádarmester és Gólya Éva tagnap, febr. 11-én ünnepelték boldog házasságuk 25. évfordulóját. Az egész család sz. gyónást és áldozást végzett a székesegyházban, hol az értök felajánlott sz. mise után Tóth József h. lelkész adott áldást ünnepi beszéd mellett a derék házaspárra.

Baccalaureus. Czier István, egyházmegyénk papnövendéke, szép sikerrel tette le doktori első szigorlatát a budapesti egyetemen a szentírásai tanulmányok és keleti nyelvekből.

Házasság. Febr. 8-án Balog József gazdálkodó és Ganovszky Mária, febr. 9. én Raub Jakab a fűrészgárból és Boeck Maria, Soltesz György és Probst Erzsébet, febr. 10-én Grenzer György és Fodor Zuzsanna tartották esküvőjüket a székesegyházban. — Botyán Antal okl. közművesmester f. hó 9-én esküdtött örök hűséget Bodó Ilona kisasszonnyal Szirmán (Ugocea m.) ugyane napon volt Csizsik Ferenc szatmári kereskedő menyegzője Pálinkás Ilona kisasszonnyal Porcsalmán. Dr. Paál István kir. törvsz. albiró f. hó 11-én délután tartotta esküvőjét Szentiványi Ilona kisasszonnyal, Szentiványi Sándor gyógyszerész bájos leányával.

Dalárda hir. Dalegyesületünk mult vasárnap tartotta évi közgyűlését. A többi között tisztújítás is volt a napirenden. Elnöknek dr. Vajay Imre, alelnöknek dr. Fecstel János és titkárnak Hozás János választott meg egyhangulag, közfelkiáltással. Másnap hétfőn — febr. 10. — minden tekintetben igen sikerült dalestélyt rendezett a társaskör helyiségében Réthy Lina, Pap Gizella urhölgyek és Orosz Alajos ur közreműködésével. A dalegyesület három karénnel szerepelt a műsoron. Kiemelendők ezek között az Erkel F. „Elvénnelek, ha adnának” cz. nagyszabású kara, mely férfikarunkban ritkítja párját és oly nehéz, hogy nem minden dalárda mérközhetik meg vele. Dalegyesületünk kitünően oldotta meg feladatát, oly művészi tökélyvel adván azt elő, hogy a hallgatókat magával ragadta. A vendégszereplők egy sextekben és több duettben gyönyörködteték az igen nagy számban megjelent közönséget. — Műsor után társas szórakozás, majd reggelig tartó táncz következett s ezzel a farsangi multságok véget is értek.

Felolvasó est. A kath. kaszinó által a mult vasárnap rendezett pompás felolvasó estély méltán sorakozik a régiék mellé, melyek az egyesület hírnevét, tekintélyét városunk közönsége előtt megalapították, anynyira, hogy ma egykori gáncsolói is elismeréssel nyilatkoznak működéséről. A felolvasó Orosz Alajos főgymnásiumi tanár volt, ki zágonyi Mikes Kelemenről tartott mindvégig érdekes, figyelmet lekötő felolvasást, melyet kiválóságánál fogva lapunk jövő számában közölni fogunk. Az elismerés elmaradhatatlan volt, hatása még a bálterembe is eljutott, ennek következtében indult meg a gyűjtés Mikesnek Zágonban emelendő emlékszozára, melyhez ki-ki egész lelkességgel adta fillereit, úgyhogy rövid idő alatt szép kis összeg gyűlt össze a nemes czélra. Orosz tanár kedves felolvasása után Hadady Erzsike kisasszony lépett az emelvényre, ki ez alkalommal szerepelt először a nyilvánosság előtt. Az első sikerrel meg lehet elégedve a művész kisasszony. Úgyes czimbalom

játékosnak bizonyult. A közönség lelkesedéssel tapsolt, oly pazarul szórt a kis művész nőnek a babérokat, hogy viszonzásul ő is örömmel toldotta meg néhány sikerült darabbal programmszámait. *Kölcsey* Margit kisszöny monologjával szintén szép sikert aratott, valamint *Lukácsy* László Mátyás zene-tanár is pompás és mesteri zongorajátékával. Az előadás után a kaszinóban táncz következett.

Nőegyleti bál. Szombaton este folyt le a Társaskör termeiben a nőegylet bálja, melyet méltán mondhatunk a farsang legelibb mulatságának. Diszes, előkelő közönség volt jelen, emelkedett volt a kedély hangulat is. Tisztek és civilek nagy számmal csoportosultak a hölgyek köré, támogatóván őket a jótékony cél sikerének érdekében, minek meg is volt a kívánt eredménye, mert a pénztár közel 600 korona bevétellel zárult. A rendezésben fáradhatatlan hölgybizottság méltán megérdemli az elismerést és az árva gyermekek háliját.

Az Ezres nagytanácsa tegnap d. u. 5 órakor ülést tartott, a melyben a tagok élénk részvétele mellett tárgyalatott meg Szigmeth Karoly vasuti főúsztviseelő ajánlata, hogy az általa felvett szebbnél szebb képek bemutatásával az Ezres javára egy előadást fog rendezni. A nagy tanács az ajánlatot lelkesedéssel fogadta, és elhatározta, hogy a városi színházban egy előadást fog rendezni, a hol a mozgó fényképek bemutatása mellett még más érdekes számokról is gondoskodni fog.

Matiné. A „Szatmári Kölcsey-Kör“ irodalmi szakosztálya 1902. évi február hó 16-án vasárnap d. e. 11 órakor a városháza nagy tanácstermében Matinét rendez, a következő műsorral: 1. *Nyitány*: „Ördög asszony“ Aubertől, előadja a helybeli m. kir. honvéd zenekar. 2. *Rongyász fu*“ Csepreghi Ferencz-től. Szavalja Gönczy Bella k. a. 3. *Felolvasás* Dr. Fejes Istvántól. 4. *Ábránd* „Carmen“ cz. operából, előadja a helybeli m. kir. honvéd zenekar.

A dalegylet új vezetői dr. Vajay Imre elnök s dr. Fechtel János alelnök, abból az alkalomból, hogy a vasárnap tartott közgyűlésen egyhangulag megválasztottak, barátságos összejövetelt rendeznek csütörtökön este fél 8 órakor a Társas-körben, melyre a dalegylet tagjai hivatalosak.

Érdemkereszt feltűzése. Ő felsége a király által a 30 evi hűség odaadó szolgálat elismeréséül kitüntetett *Rusulán* Márton I-oszt. puska-műves mellére csütörtökön d. e. 11 órakor tűzte föl *Lenz Győző* ezredparancsnok a koronás ezüst érdemkeresztet. Az ünnepélyes aktus a honvéd laktanya udvarán ment végbe, *Baranyai* dandárkarancsnok s a honvédgyalogezred tisztikarának s legénységének jelenlétében. *Lenz Győző* a kitüntetett férfiúhoz igen szép beszéd tartott az ünnepély alkalmával.

A kaució ügye. A vármegyei közigazgatási bizottságnak e hó 7-én tartott ülésében *Luby Géza* orsz. képviselő szóba hozta a Szatmármegyei Politikai Hirlapnak lapunk olvasói előtt már ismeretes ügyét. Nem szándéka feszegetni — ugymond — azt a viszonyt, amely az említett lap és a lapbizottság között fenn áll, tudja azt, hogy egy közös cél étlérésére alakult társaság, a szerkesztővel szolidaritást vállalt, nem erről akar szólni, mert ez privát dolog, szóval mint a közmondás mondja: *similis similibus gaudet* A miért felszólal, ez a lap kauciója. A sajtó törvény a kormányt is kötelezi arra, hogy a kormánypárti lapokat is ellenőrizze e tekintetben, ne csak az ellenzéki lapokat. Dacára ennek biztos tudomása van arról, hogy az említett lap megindulása után 3—4 hónappal később tette le a kauciót. Azért azt kérdi a kir. ügyésztől, van-e erről tudomása és ha igen megtette-e a megtorló intézkedéseket. *Nagy László* erre a következő választ adta: Előtte szóló nem tudja helyesen a törvényt. Ugyanis a törvényhatóságoknak kötelessége ellenőrizni a politikai lapok kaucióját. Ide kötelesek a nyomdatulajdonosok évnegyedenkint jelentést tenni a megjelent nyomtatványokról. Bejelenti azt, hogy az említett lap részéről nem tétetett le szabályszerűen, illetve kellő időben a kauciót. Másrésztől nem tartja helybsnek politikai dolgo-

kat ide hozni, ahol ki van zárva a politika. A tényállás az, hogy az alispánt tévutra az a körülmény vezette, hogy a lap N.-károlyba jelent meg, de Szatmáron nyomtatták s így azt hitte, hogy Szatmáron lett az óvadék letéve. Midőn azonban a szabálytalanság tudomására jutott, azonnal bejelentette ez ügyet a kir. ügyészségnek. Kéri válaszáat tudomásul venni. *Dénes Lajos* kir. ügyész kijelenti, hogy olyan interpellációra, a mely az ügyészség belső adminisztrációjára vonatkozik, nem tartozik válaszolni. Különbben ez a kérdés nem az ő ügyköréhez tartozik, hanem a debreczeni kir. főügyészséghez. Mellékesen azonban megjegyzi, hogy ezen ügyben a bírói eljárás már folyamatban van léve. Az alispán beszédében egy pár kifejezés feltűnőbb betűvel van szedve, nem azért mintha mi tulajdonitanánk neki nyomtatékot, hanem mert az alispán ur a főszólyt erre fektette, illetve ezek akartak az argumentumai lenni. E kifejezések a beszéd leggyengébb oldalai, a ki tudja a törvényt, azt is tudni fogja, hogy miért?..

Győre Alajos, e kiváló tehetségű és nagy tudású színész, jeles rendező, jutalomjátékára igen kis közönség gyűlt a színházba. Ugyanis a jutalomjáték hushagyó keddre esett, midőn a legtöbb családban régi magyar szokás szerint összejövelelek szoktak lenni. A kik azonban el tudtak jutni, olyan tüntetőleg fejezték ki rokonszenvüket az ünnepelt iránt, hogy az könyekig meg volt hatva. Reméljük azonban, hogy legközelebb alkalmat fog kapni arra a műpártoló közönség, hogy akadálytalanul ki fejezhesse osztatlan nagyrabecsülését e kiváló művész iránt.

Vörös kard-, és pisztoly párbaj volt kedden délután *Steinberger* Elemér könyvelő és *Rácz Béla* földbirtokos között. A párbaj kétszeri golyóváltással, azután harczképtelenségig karddal folytatódott a József főherceg laktanyában. A felek kétszeri összecsapás után a *Rácz Béla* kardja *Steinberger* orrát vágta át, azonkívül a homlokán és karján sérült meg súlyosan. Ráczot felső karján érte könnyű sérülés. Előbbinek *Dobó* Remus és *Roszdorfer* hadnagyok, utóbbinak pedig *Barta* Kálmán és *Makai* Kálmán segédkeztek. Mint orvosok *Dr. Weisz* és *Dr. Török* működtek.

A mütészalkai iparos olvasókör műkedvelői előadással egybekötött zártkörű táncmulatsága a Sarkady szállodában e hó 9-én kitűnően sikerült, hol is a Málészalka és vidéke intelligenciája és tisztos iparosai százakra menő számban jelentek meg. Ugy az előadáson, mint a tánczón a négyest éjfelkor 50 pár tánczolta *Jeszenszky Béla* ur rendezése mellett ugyannyira, hogy még reggel 7 órakor javában folyt a csárdás. A mulatságon a kör elnökét, *Jeszenszky* Sándort nagy hanggal éljeneztek ugy *Béress Gyula* urat is, ki a műkedvelő előadást igazán kitűnően rendezte. A bevétel a 300 koronát meghaladja. Megemlítjük még, hogy szűnóra közben mintegy 50—60 ember vacsorázott a Sarkady elismert kitűnő magyar konyhájáról.

Temető árok. Szatmárváros tanácsa 751. sz. alatt kelt végzésével megengedte, hogy a hidontuli rk. temetőhöz hatósági engedéllyel hozzácsatolt, közut melletti árok a Szamos-balparti ártérről az egyház költségén földdel betöltessék. A nagyszabású földmunka előre láthatólag a jövő tél folyamán lesz elvégezve, mi után a temetőnek téglafallal való bekerítése fog következni.

Lázongó tanulók. A halmii felső népiskola internatusának növendékei, számszerint mintegy 40—50-en, a mult nap megszöktek Halmiból, mert *Egyed Ferencz* tanító brutalitásait nem tudták elviselni. A tanulók hóban, zimankós időben Nagy-Szöllőre mentek hogy panaszaikat ott a kir. tanfelügyelőnek eladják. Kihallgatása után a tanfelügyelő az éhségtől elcsigázott gyermekeket megvendégelte s vasuton mindnyájokat visszazárlattatta. A vizsgálatot az intézet ellen *Atzél* tanfelügyelő megindította.

Bál. A felső-bányai kaszinó saját könyvtára javára tegnapelőtt este a Korona-vendéglő nagytermében fényesen sikerült tánczestélyt rendezett, melyen a város és vidék intelligencia megjelent.

Nagyjaink emléke. *Vássonvi* Vilmosnak debreceni kirohanása nagyjaink emléke ellen

országszerte jogos felháborodást keltett. Ennek egyik figyelemre méltó jele az a tartalmas felolvasás, a melyet dr. *Márky* Sándor, a kiváló történetirő és egyetemi könyvtárnok Kolozsvárt tartott „*Nagyjaink emléke*“ címen. Az érdekes felolvasásnak igen csattanós és aktuális a befejezése, a mely imigyen szól: „És a ki emlékkövet sérti, úgy jár mint az a basa, ki a törökhódítás idejében rálőtt a törökverő Kinizsy nagy vázsonyi sirja kövére. A kemény kőről visszapattant golyó őt magát ölte meg. S többi nagy emberünk sírmléke is olyan kőből van faragva mint a vázsonyi. Ragyogjon rajtuk aranybetűkke a Zrínyi jelszava: „Ne bánts a magyart.“

Sok a tanítónő. Az utóbbi időben a nőknek a tanítónői pályára való özönlése oly nagy mérvet öltött, hogy a képesített, de alkalmazás nélkül maradt „tanítónőknek egyre növekedő száma, komoly társadalmi baj bekövetkezésére vezethet“ Ezen körülmény indította arra a közoktatásügyi minisztert, hogy szigorú rendelettel megszünteti a nőknek képesítési vizsgára bocsátását. A miniszter rendeletet intézett az egyházi főhatóságokhoz is, mely szerint a férfiképzőkben — mint addig szokásban volt — a tanítónői vizsgálatra netán adott engedélyhez még kivételképpen sem fog hozzájárulni.

Az anyagi siker. A kath. kaszinó által a mult vasárnap a létesítendő üvegtérmealap javára rendezett felolvasó estély 64 korona 20 fillért hozott be az egylet pénztárába. Előfizetésekből begyűlt 5 K. 60 fill. *Hehelein* Károly elnök, prépost-kanonok felülfizetett 9 k. 60 fillért.

Üzletbővítés. *Skarda* Vilmos bécsi nagy kereskedő, kinek hirdetéseit lapunk állandóan közölni szokta, a legfinomabb igényeknek megfelelő, s már 1873. óta fennálló üzletét a rendkívüli kereslet miatt most ujabban kibővítette, és a modern követelményeknek megfelelően rendezte be. S mivel a Bécsben IV. Favoritenstrasse 28. és WALTERGASSE 1. szám alatt levő helyiségeit már kellőleg tágitani nem lehetett, ezen üzlet helyiségek további fenntartása mellett a belvárosban *Kärthnerstrasse* 37. szám alatt, a souverain máltai lovagrend házában egy pompásul berendezett új üzletet nyitott. Ajánljuk — *Skardát*, kinek szolid árai és kitűnő készítményei már országszerte ismeretesek, továbbra is szives olvasóink figyelmébe.

A kath. legényegylet közgyűlése vasárnap, febr. 16-án délután 2 órakor lesz az egylet helyiségében. E közgyűlésre az egylet alapító, pártoló- és rendes tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

Gyors olvasás. Nagy-Bánya és sikárló között az olvasás, esőzés miatt oly nagy a víz, hogy a vasuti ut mellett elterülő földeket mindenütt víz borítja.

Rabbiválasztás Munkácson. Munkácson legközelebb rabbiválasztás lesz. Hogy mily erős küzdelemre van kilátás, bizonyítja a következő röpirat: Pofozkodó főrabbi jelölt *Spira Chaim Luzer* ki képességét a munkácsi főrabbi állásra akként szerezte meg, hogy egy köztisztületben álló és régebben megválasztott *Grünfeld* Simon alrabbit ok nélkül 3-szor arcul ütött — a munkácsi főrabbi állásra jelöltetett. Minthogy a munkácsi izr. hitközség, illetve ennek tagjai annyira még nem súlyedtek, hogy egy pofozkodó polyák suhanczot — ki rabbi állásra nem méltó — ezen állásra jelöltessék annál kevésbbé meg választassék. Felkérnek a t. választó hitközségi tagok, hogy nevezett suhancz jelölése ellen tiltakozásukat az illetékes hatóságnál a legerélyesebb módon kifejezésre juttassák annál is inkább, mert nevezett képesítési okirattal nem rendelkezik, de ha ilyennel rendelkezne is — ez valódi nem lehet, sőt valószínű, hogy ezen képesítési okirat — ha ilyen létezik — a börtető bíróságnak fog dolgot adni. Munkács 1902. február 2. Több hitközségi tag.

Zárlat veszétség miatt. Minthogy veszétség ütött ki a gőzfürészi állomás eluljárójának kutyáján, mely két embert is megmárt és valószínűleg több kutyát megharapott, a főkapitány a kutyákra 40 napi zárlatot rendelt el. Ezen idő alatt védjeggyel sem szabad az utczára kutyát bocsátani, mert kárlelhetetlenül kiirtatnak, a tulajdonosok pedig ezen

kívül büntetve lesznek. A veszettségre gyanus ebeket a főkapitányi hivatalban jeleníteni kell.

Nyilttér.*)

Konkoly a buza közt.

A „Szatmármegyei Közlöny” című vegyes tartalmu hetilap f. évi december 15-dikén megjelent 50. száma egy cikket közölt, a melyben „Konkoly a buza közt” felirattal ellenem szövegeve türelmetlenkedik Sinka Lajos.

A krassói gör. szertartású kath. egyház főgondnoka és az iskolaszék több tagja folyó év december 18-ikán — ugyanezen ügyben, a melynek fattyu hajtása ezen közlemény — kereste fel ezen szamosközi gör. szert. kath. egyházmegyei kerület főtisztelendő alesperesi hivatalát, hogy tudja meg, — hogy tulajdonképpen mikor is érkezik ki ide Krassóba azon vegyes bizottság, — melyet a nagyvaradi gör. szert. kath. Egyházmegye nagyméltóságú és főtisztelendő püspöke még folyó év szeptember havában rendelt el!!! Mert már igen rég óta húzza-halaszgatja a t. főszozolgabírótság az ide való gör. kath. kántor-tanító ellen elrendelt ügy megvizsgálását!

Ezen alkalomból izente meg a főt. alesperes ur, hogy adják értésemre a megtamadást, — és hogy érdemileg feleljek rá!

Karusan Sándor, iskolaszéki pénztáros, — majd később még ugyanazon napon Kocsis Vazul egyházi főgondnok, — másnap ismét a főgondnok keresték a lapot a község házában, de nem kapták meg; minthogy azt a számot házról-házra vittek, de csak a protestánsok közt.

Keresték, kérték a szomszéd Lippó község igen tisztelt főbírájától, — a ki hivatkozva a körjegyző megtiltására, szinte nem adta ki.

En is kerestem, — kértem ezen község igen tisztelt főbírájától a község házában, — amde még ekkor sem volt a jegyzői irodában — sem beigtatva nem volt, tehát nem kaptam meg!

Miként később értesültem a körjegyző magánál tartotta, — örökösödési jogot tartott hozzá, mint az apósának irodalmi termékéhez.

Miután tehát ezen a körjegyző által eszközölt utaztatása, eltiltása és magánál tartása a lapnak, hiúsította meg, hogy megkaptam volna a kihívást, hogy megfelelhettek volna rá hamarabb is, — kényszerítve lettem, hogy utánvét mellett szerezzem, — vegyem meg az igen tisztelt kiadóhivataltól 20 fillér elleneben ezen 50. számot.

Kalózmódon lettem megtámadva, a csempészett dugárral elrejtett, elitkolatott — hogy ne lássam!

Ez nem magyar lovagiasság!!!

Őszintén megvallom, hogy azon türelmetlenkedés, azon nyugtatatlanság, a melylyel megíratott ezen konkolycikk, — nem más egyéb mint felülnési viselkedés, — nem más egyéb mint kartársának, a gör. kath. kántor-tanítónak kétségbeesett megvédési szándéka, — nem más egyéb, mint hattyudal a kartársért, úgy is mint kedves keresztkomáért, na meg egy rossz akaratu becsületgázolás.

Sütkérezhettek volna dicsőségük fényében, — nem is háborgattam volna meg őket idylli állapotjukban.

De mert már maga a főt. alesperes ur is gondolt valamit, és lehet hogy találkozik, — avagy találkozhatnak, a kik látni fognak benne valamit, — mert ki van mondva: „a hány fej, — annyi vélemény”.

De én magam is tekintve a nyerseséget a mely elárasztja azon konkoly cikket, és tekintve az okatlan lázítást, — tekintve a sértési céltartósságot, most immár rátérek a tartalmára a cikknek.

Összebugott a „háromférfi”, — de mint-hogy nyers erővel „itthon” „zárt ajtó” mellett, nincs mit elintézniök velem, — tehát azon *célszerűnek ismert elvet* valószínűtlenkedik meg, — calumniare audacter — quia haeret aliquid — és kilépett, — miként egykor a philisteusok táborából, Goliath, az óriás, a nyilvánosság elé, hogy lásson és iteljen a közvélemény.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Hát persze, hogy persze, látna és pedig jól látna, ha valóságot állított volna ki a cikkező és itélne és pedig helyesen itélne a közvélemény, ha a cikkező nem r. á. rá! fogd rá! módon — nem halmozta volna össze az írási jegyeket.

Nem igazság az, — vagy magyarul mondva, a maga valóságos nevével nevezve mind az, a mi a konkoly cikket át vonul — mind szemén szedett hazugság az!

Nincsen abban egy parányi igazság! Nincs igazságszerető ember, a ki tudna csak valamit is igazolni azokból, — oly annyira, hogy én nyugodt lélekkel, a legtisztább lelkiismeretben változtatom meg a konkoly cikk feliratát, a nélkül, hogy öndicsekvéssel vádolhatna csak egy krassói lakos is, így:

Buza a konkoly közt.

Elismert tétel — és így igazság, hogy qui bene distinguit, bene docet — tehát különböztessünk jól és jól leszünk megértve!

Miert azon képmutató sopánkodás? honnan azon türelmetlenkedés?

Ime ez a tiszta igazság! Ez a sopánkodás! — Ez a türelmetlenkedés: a lezajlott országos képviselőválasztás keser-édes gyümölcse.

Cikkező elismerte ugyanis, hogy Krassó község román ajku (!) polgárai „mindig jó, de rék magyar hazafiak voltak (sic!) „a lakosok közt példás egyetértés és békeség lakozott”.

Miert? Megmondom én!

Mert a krassói gör. szert. kath. románok, mindig a protestánsokkal Kossuth-párti jelöltekre szavaztak.

Meddig „voltak a krassói román nemzetiségűek „jó derék magyar hazafiak”? Megmondom én:

Addig, a meddig a protestánsok Kossuth-párti jelöltekre szavaztak, mint gör. szert. kath. román nemzetiségűek.

Hogy egyeztethető meg e két nagy ellentétes fogalom?

A román nemzet és Kossuth-párt.

De hát ez az én ide történt kineveztetésem, — és ide érkeztemig illetőleg a már lezajlott képviselőválasztásig így volt.

Nem tehetek másként, ha még erősebben is türelmetlenkednek, mert nekem követnem kell Krisztus Urunk tanítását.

„Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békét hozzak e földre”, — nem jöttem, hogy békét hozzak, — de kardot”. Szt. Máté 10. 34.

Nem egyeztethető meg Jézus Krisztus sem Luther Martonnal!

Most, hogy már a protestánsok nem fogtak Kossuth-párti képviselő-jelöltet, — hogy immár eddigi elvüket elparentálták és azon közkeresési indokból, hogy a most tiltott módon majorizált képviselő e megyének hivatalos jelöltje, e megyének szüleitéséért, hogy hűtelek lettek eddig vallott elvükhez, hogy azt elhantolták, hogy felcsaptak kormánypártiaknak!

Most, hogy a román nemzetiségű krassói lakosok nem ültek fel nekik, — hogy nem követték őket vakon, tüskön bokron át, hanem hogy a: „manet alta mente repostum”, a mostani: „tene mente” román közmondás szerint visszaideztük emlékezetünkbe az ur Istentől adott, nyert szabadakaratumkat, a mely bilincsekbe volt verve, — túrve az idő rablást, — a felülmulhatatlan és kiszámíthatatlan károkat, és hasztalan költségeket, melyeket az ördögsugalta egyházi politikai törvények okoztak.

Most, hogy nagy elkeseredettségünkben, — melyet leginkább a protestánsok rossz szolgálata okozott az egyházi politikai törvények törvénnyá iktathatásából.

Es hogy a néppárti képviselőjelöltünk időelőtti lemondása következtében Dr. Ragályi Lajos képviselőjelöltünkre — mint a ki magyar nemzeti párti képviselő létere, a pokolszülött egyházi politikai törvényjavaslatok ellen szállt ki bátran — szavaztunk; ezért és mindezekért, — hogy immár nem lennének, illetőleg nem lennének e magyar országnak, édes hazánknak jó és derék hazafiak: nemcsak hogy rosszakaratu híresztelés, de egyuttal vakmerő feltevés, még vakmerőbb követelés.

Czikkiró mérgében, dühösségében az ördögnek vagy miféle alvilági hatalomnak tudja be ezt; ám de felve az ezekeli czimboráskodást nyilvánosságra hozni, valami Dringó Tivadar nevű gör. kath. papra ken.

Tudja meg cikkező — konkoly, hogy

az a Dringó Tivadar, habár az ön lázában csak valaminek nevezi is, — az mégis — saját önbeismerése alapján, mint személy, tehát „valami” — tehát tevőleges, míg ellenben az a Sinka név, — tudva, hogy csak a mássalhangzók a lényeges gyökbetük, míg a hangzók változatosak, közelebb van a Senki-hez, a mely nemleges is: — tehát nem valami!

Tanulja meg, hogy Dringó Tivadar nem vetődött ide, hanem mint gör. szert. kath. áldozó pap küldve van ide magától a Szentlélek Istentől, — és pedig először, hogy tanítsa — ha nem is tetszik ez önnek — és másodsor, hogy kiszolgálja a szentségeket a görög szertartású katolikusoknak és harmadsor, hogy igazgassa és megvédje a katolikusokat az Antikrisztusoktól.

Hogy nem ismerték a felekezeti és nemzeti badarságokat, azt talán elhiszem, — de csak mint badarságokat, ám sajnálendő lenne, ha minden krassói protestáns oly korlátolt eszű lenne, hogy ne tudta volna, avagy ne tudná, hogy Krassónak bizony nem minden lakosa protestáns felekezethez tartozik — valamint hogy Krassónak bizony nem minden lakosa magyar nemzetiségű.

Mert itten vagyunk gör. szert. katolikusok és a katolikus vallás lényegesen különbözik a protestációval reformált hitfelekezettől, — van itt egy katolikus templom és van egy protestáns hitfelekezeti imaház, — ezeket mindenki láthatja, a kinek szeméi vannak a látásra.

Van itt egy áldozó gör. szert. kath. pap, és van egy óvással reformált evangéliumi igehirdető lelkész, — igaz, hogy mind a kettő ezen édes Magyarországnak fiai, — de én e mellett a román nemzet mindig halás szülöttje vagyok, ezt meg mindenki hallhatja, a kinek fülei vannak a hallásra. És mind ezt az 1868. évben szentesített a nemzetiségek — és jogaikról hozott törvény ismeri el, tanítja és bizonyítja.

Nem gyújtottam én fel semmi csendes házat, — csak igen lehamvaztam az ész és a lélek szövétnekét, a mely a már bunková növekedett hamv miatt, nem világított, nem lángolt úgy a mint kell, hogy világítson, hogy kellőképpen lángoljon, olaj helyett, lsten szent kegyelmét csepegtettem szerető sziveikbe, tanítottam őket, — ez pedig szent kötelesség.

Ennélfogva megvetéssel utasítom vissza a nemtelen gyanusításokat.

Igazolja csak egy román emberrel, kit „usztítottam” én a magyarság ellen! Tanulja meg cikkező konkoly, — ha oldalgondolatokkal használta az usztítás szót — hogy a román nem kutya, — hogy azt usztítani lehessen, — mert Szent Pál apostol is kijelentette: romanus sum civis.

En tisztelek, becsülök minden becsülésre, — minden tiszteletre méltó magyar vagy más nemzetbeli embert; de nem az egy koronás magyar hangzásu, magyar értelmű-nevű, más nemzetiségből átvedlett, alkalmazkodó szivtelen teremtményeket.

Nem tagadja meg magát a vad, ezért természetesen a cikkező nyersesége, — a melynek következtében nem átalja hangsúlyozni urbi et orbi, hogy az 1008 lélek mind társadalmilag, mind kézzel foghatólagos módon, — megtorolhatja magát az 500 léleknyi kisebbségen.

Ez a fenyegetés, mint fenyegetés igen is beválhat itt!!! t. i. Krassó községében.

De hát mi ez egyéb más, mint lázítás! és kérdezem szabad ez neki? és ha szabad neki, azért szabad, mert ő protestáns rector és mint ilyen szabadon taníthatja a fenyegetést és az ebből kifejlődhető megtorlást, — a verekedéstől az öldöklésig.

Már régóta és többször olvastam azt a gyanusítást, hogy a magyarországi nemzetiségek kifele szitanak, — ám de nem olvastam, hogy csak egy ellen is nyert volna beigazolást.

Igy tesz ez a meghibbant eszű cikkező konkoly, csak levegőt fogyaszt, de nem sorolja elő azon dolgokat, a melyekről írta, hogy megtörténtek Krassó községében, — és a melyeket a higgadtabbak is alig bírnak már türelemmel csitíthatni; kik azok a higgadtabbak? kik azok, akik a csitíthatást megkisérelték? ki az a „szertett papjának” benfentese? ki szidja a magyart utca hallatára avagy ki az, aki utját állotta a magyarnak?

Az ilyen utcai szidást, tudtommal a körjegyző fülei hallatára csak Sinka Lajos kartársa Szilágyi György kedves komája tette és követte el, mikor a nálam levő felfogadott fiut kondásmódra szidta, a ki pedig jót tett vele, mert kisegítette az árokból, a melybe a szesz dobta volt, na de hát ennek is illik és szabad, mert tanítani kell a nemzedéket, szabad vallás, szabad gyakorlat van, és a példaadás vonz.

Ki az? a ki állithatja! hogy a kegyes férfit kiabálta: kutya magyar!

En erre csak az abszolútizmus idejéből emlékszem, hogy mondták, az akkori beamterokról.

Tovább halad a cikkező konkoly, — és türelmetlenkedését a magyar hatósági közegek gunyolásával, szidalmazásával indokolja.

Am de ezt sem igazolja.

Ugy szinte nemzeti boldonságokról beszél; — nem nevesi, hogy magyarnemzeti boldonságokról, a vagy melyik nemzet boldonságairól ábrándozik, — csak az eszelősök álmodoznak és nem értik magasztosságát, sérthetlenségét a nemzeti érzelmeknek és azok külső megnyilatkozásait nem fogják fel!

Legyen szives cikkező konkoly, nevezze meg becsületes nevén azt a főszolgabíró, és hogy mily okból neveztem tolvajnak, és akkor megadom a kellő beigazolást a követválasztási alkalmából, mert azt csak talán hallotta: „az alkalmom csinálja a tolvajt.“

A Krassó község-házánál történeteket sem adta elő híven a cikkező konkoly, — mert én nem vagyok annyira értelmetlen, hogy egy községi jegyzőt annyira kitüntetnék, hogy megbízom volna, hogy utasítson rendre egy főszolgabíró; mert először a jegyző nem bír annyi képesítéssel — és meg mert; másodsor a jegyző alantas közege a főszolgabírónak. —

En ezeket mondtam: hogy az a főszolgabírói rendet, a mely a tanító fizetését az egyházigazgatás megijesztésével az egyházon akarja megvenni, — nem törvényszerű eljárás, — minthogy az iskolaszék külön van választva az egyháztól, és hogy tudnia kell a főszolgabírósnak, hogy jól lehet már október 8-án vitte, adta át és kérte Karausán Sándor iskolaszék-pénztáros a tanítói fizetéssel hátrányos adásokon a behajtást a főszolgabíró urtól — és hogy ő, ha nem is azon naptól de már október 15-től egészen október 31-ig kétségkívül behajthatta volna a községi főbíró által és így november hó 1-ső napján minden rendelet mellőzésével megkaphatta volna fizetését, — de hát ha nem tetszett a főszolgabírónak egész november hó 18-ikáig kiadni a kézbesített hátrányosok kimutatását behajtás véget az itteni főbírónak, — most várja be a behajtást.

Ezeket mondtam, hogy vegye be a községi jegyző, a rendelet kihirdetéséről felveendő jegyzőkönyvbe; de minthogy ez ő daczos természetű ezeket bevenni megtagadta és hangos hangon így ríposztírozott: hogy a főszolgabíró akarja tanítani? így feleltem: hogy arra nem vagyunk hivatva, de nem is szándékom! elmentem, hogy templomi kötelességemet teljesítem. Tehát nem igaz azon kigondolt jelző szó, a „számár“ szó.

A kurátor, — a ki szolgálai félelemből ott maradt, míg felvette a jegyzőkönyvet a jegyző, nem hallotta azon jelző szót, — de nem halotta senki sem.

Csak a jegyző fundálta ki addig, míg a ki hirdetésről vette fel a jegyzőkönyvet és csak miután már befejezte a jegyzőkönyvet — fordult hűveihez és kérdezte, hogy hallották? hogy a pap azt mondta, hogy a főszolgabíró: számár.

Ott volt tiszt. Balla József, ki mint jegyzői megbízott dolgozik az irodában — a jegyző távollétében és vezeti a jegyzői irodát, — és nem adta nevét felhasználni. —

Helyesen, jogosan követtem tiltakozásomat fel és bevenni a jegyzőkönyvbe, azon főszolgabírói rendelettel szemben, mert az 1868 évi XXXVIII, — és az 1876 évi XXVIII törvényzettek végrehajtása tárgyában kiadott vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter 20, 311 sz. szeptember 2 kelt rendeletének 25 § sa így intézkedik „Az iskolaszék ügyel, illetőleg intézkedik, hogy a gondnok a meghatározott időben, mind a rendes mind a segédtanítók fizetését pontosan kiszolgáltassa.“

Tehát nem az egyházi gondnok, — de az iskolaszék gondnok lett volna megkeresendő, — és csak azon esetben köteleztetik az egyház

mint iskolafenntartó, ha az iskolaszék tagjain nem volna behajtható a tanítói fizetés. —

Am de ilyen eset nem adta elő magát! Vakmerő a cikkező konkoly, — midőn azt állítja, hogy én az elkövetett bünt „halálíg“ szoktam tagadni. —

Nem ismer! minthogy én csak egyszer a szokásos első látogatást tettem meg a rectori lakásán, — az nekem elég volt!

En Isten szent kegyelméből kálholikus vagyok, és miatt ilyen az elkövetett bünt töredelmesen szívemből megbánom, azután meggyóonom, és igyekezem érette eleget tenni.

Az a gyanúsító szó: számár, mint jelző szó, az érdekelt főszolgabírósnak által kihágásnak lett minősítve, és ez mi más egyéb mint „Cicero pro domo sua“

De hogy az kihágás e? vagy pedig nem kihágás, elbírálandó!

De hogy az nem bűn — ezt minden okosabb ember, mint a milyen a cikkiró rektor, elismeri és igazolja. —

Miért van egy „magyar hatósági közeg“? bizonyosan azért: „Hogy Magyarország törvényeit jól idézzel“

Az egyházi gondnok, nem iskolaszék gondnok, — tehát nem jól idézte Magyarország hivatott törvényét.

Es mi az a nem jó idézése a törvénynek? Bizonyosan nem más egyéb — mint nem tudás.

Mi az a nem tudás?

A tudományos egyetemek tanárai, valamint a közép iskolák — és minden intézetek tanárai a nem tudást egyszerűen, közönségesen számárságnak nevezik.

Azt a tanulót pedig, a ki nem tudja, a mit tanulnia és így tudnia kell, ország — világszerte: számárnak nevezik.

Ha kimondtam volna azt a „számár“ szót, — én nem szívtam volna vissza, — mert bizonyítottam volna, hogy helyén volt használva.

Ezért annak a használatát nem lehet kihágásnak minősíteni, — annál kevésbé lehet mint igazi, — jól használt, illetékes jelző szó pénzbírsággal sújtani.

Minden hatalom onnan felül van, ezen isteni igazság hatása alatt tisztelem az egyházi főhatóságot: a kormányzó megyés püspök felszentelt személyében; elődeimet nem gyanúsítottam, de csak tényeiket megállapítottam, — minden felebarátot szeretek is, de csak addig, meddig mint szerető felebarát viselkedik.

Es most befejezésül ismerje meg a hivatolt igen tisztelt olvasó közönség — a gör. kath. kántor-tanítóért színelve hullatott könyveit a cikkező kartársnak, — úgy is mint „keresztelesi“ komájának.

1898. év Augustus 8-dikán volt megtartva immár egy vizsgálat viselt dolgai felett, egy vegyes bizottság által, — tehát mikor én még nem voltam itt Krassó községében; a mikor is minthogy minden vád be lett igazolva, a T. főszolgabíró ur Csaba Adorján belátva az elkerülhetlen felfüggesztést, — ajánlotta és rábirta ezt a jólelkű gör. szert. kath. népet, hogy engedjen meg neki és ne tegye szerencsétlenre... és minthogy a bizottsági tagok is kérelmeztek érette, — hajlott, engedett a nép azon feltétel alatt, ha megígéri, hogy a feldult csendességet és nyugalmat élete megjobbítása által vissza fogja állítani, és hogy nem lesz velük szemben goromba: mely jóságát a népnek, maga a T. főszolgabíró ur, ezen nagy horderejű szavakkal biztosította: a jegyzőkönyvbe veszem, a melyet magammal viszek — hogy ha ismét megbántaná magukat jó emberek, és azt bejelentik nekem, — ki fogom nyitni ezt a jegyzőkönyvet, és akkor mehet, a merre lehet.

Tehát nem az a baj, hogy a gör. kath. tanító a magyar beszédet rendesen tanította!!!

Ha a krassói gör. szer. kath. román ember csak annyit tudna magyarul, a mennyire a pártfogolt kartárs tanította őket 24 év alatt avagy illetőleg mióta a törvény kötelezi a magyar szó tanítását, akkor nem tudnának magyarul a 25 évesek.

Már pedig a legéltesebbek beszélnek úgy — ha nem jobban a magyar nyelvet, mint maguk a születt magyarok. Nem igaz, hogy én izgattam fel ellene a népemet, — felizgatta ő maga, maga ellen, — durvaságai a nép lenézése, megvetése és megátkozásai által. stb.

A ki akarta, hogy iskolakötelezett gyermeke tanuljon valamit, óhajtoita, hogy tanuljon

magyarul, — az a protestáns iskolába vitte és adta fel, vannak ott ma is ugy ebből, mint más községből.

24 év alatt egy tanuló sem ment, tanítása után felsőbb iskolába. Nem lehet ez dicséretére a gör. kath. tanítónak, ez nem egyéb mint hereségben eltöltött 24 év, és csak szomorú emléket, nem pedig jutalmat vonhat maga után,

A miként jutott Pilátus a „Hiszekegy“-be, azonképpen jutottam én ebbe a cikbbe. Ez a gör. kath. tanító — a kinek érdekében iratott ezen cikk — ha ugyan még gör. kálholikusnak vallja magát, mert egy iskolaszéki gyűlésben kijelentette, hogy csak addig gör. kálholikus, a míg a görög kálholikusoknál szolgál, mert azután defekcionál, azaz protestánsá lesz. A gör. szert. kath. papokról, és a gör. szert. kath. anyaszentegyházban elhangzott hittani és erkölcsi tanításokról terjeszteni szokott besugásaiból élt, kapaszkodott az ugorkafára, és szerezte „a mindig jó hazafi“ és „magyar érzelmű“ jelző szókat.

Ó az, a ki községében izgatta a kedélyeket hazug besugásaival, — hogy a pap ezt meg ezt mondta a templomban, a temetés alkalmával predikációiban.

Mely besugásukat, miután e község főbírója kérdezte Karausán Sándortól, hogy mennyiben igazak? ez kijelentette, hogy egyáltalában nem igazak. Viszont két gör. szer. kath. lakos, mint e végből felkért tanuk előtt kérte meg Karausán Sándor a főbíró, hogy legyen igazságos és ismétlje a miket a gör. kath. kántor sugott be a faluházában, — a miként is miután az igen tiszt. főbíró megismételt és a tanúságtételét is megígérte.

Karausán Sándor a t. főszolgabírósnál panaszt emelt, a melyről tiszt. főszolgabíró Ilosvay jegyzőkönyvet vett fel.

A még igen fiatal Ilosvay tiszt. főszolgabíró ur, — a miként Karausán Sándor hallotta, — kiküldte a felvett jegyzőkönyvi panaszt a krassói elöljáróságnak — véleményadás végett.

A községi jegyző nem jót sejtve abból, visszaküldötte és a mellett ki is állított Karausán Sándorról egy magaviseletéről szóló iratot, — hogy t. i. ne adjon a főszolgabírósnak mit sem a Karausán Sándor által tett feljelentésre, — mivelhogy Karausán Sándor egy izgága, bajszerző, a ki karóval ment más ember házára, hogy Szatmárt mint szociálista volt elfogva, és csak kezesség mellett lett szabadon bocsájtva.

Értésére esett, de sőt olvasta a becsmerlő községi iratot Karausán Sándor, — és azt kikérte tiszt. főszolgabíró Ilosvay urtól, de még a másolását is megtagadta és miután mondta hogy a bünperben fog hivatkozni a tiszt. főszolgabíró urra, — a mire pedig nem felve az úr Istent, felelte: tagadást teszek!

Várta tehát Karausán Sándor, hogy a gör. kath. kántor-tanító elleni perben fog kapni meghívást, de sürgetései daczára sem kapott.

Haza érkezett üdüléséből Csaba Adorján t. főszolgabíró ur és ekkor előadta, hogy távollétében egy panaszt adott be, — nézte az igtatóban de nem lelte, — az ez ügyben tett kérdésére, oda ugrott a fürge fiatal tiszt. főszolgabíró ur Ilosvay, és egyéb fenyegetések mellett így rivalt Karausán Sándorra; Mit akar maga!? egy magyar ember van maguk közt, azt is elakarják úzni? Hamarabb el fog menni a maguk papjuk, mint a tanító. Ekkor, ha lakótársával Szeremi Vazullal ki nem sietett volna, miként elbeszélte, letartóztatással, lezárással fenyegette meg őket.

Ezen egész hősies eljárása Ilosvay tiszt. főszolgabíró urnak most már a megyei t. alispán urhoz van bejelentve, — de még nem kapott intézkedést.

Tehát Karausán Sándor jelentette be a gör. kath. kántor-tanítót mint igtatót, mint bujtogatót, a hazug besugásokért.

Amde, minthogy az a kamfor tulajdonsága szerint szinte elpárolgott, gondoskodva lett, hogy én izgattam fel a magam népét ellene, hogy a sugdosásokból lett jó hazafi mint ártatlanul üldözött állitassék elé.

Nem szóltam én egynek sem ellene!? Nem is nyeltem vele, hagytam hogy kormányozza élete elfocsájtott hajóját.

Haszontalan ráfogások, — rágalmozások

azok, semmit sem képes a cikkező konkoly igazolni azokból.

Protestans vallásu a cikkező, és hozzá, még rektor és kántor és nem tudja szenczi Molnár Albert által magyarra fordított 70-dik zsoltárunk találó szavait szemei előtt tartani, ezeket:

1. Siess, ments meg Uram Isten!
Minden ellenségem ellen.

A kik törnek én életemre, mind megsegyenitessenek.

Kik nyavalyámon örülnek, térjenek meg nagy szegyenekre.

2. Szegyenel legyen futások, a kik szidalmaznak engemet.

És reám kiáltnak he! he! hét! Gyalázat legyen jutalmok.

Felületes a cikkirő abbeli nagy mondásiban is, hogy bizonyos ügyben küldtem el a kurátort, — mert én nem küldtem a kurátort, hanem az iskolaszéki pénztáros ment magától és kért az én határozott utasításom értelmében román nyelven kiállítandó nyugtatóványt, de nem a községi előjáráságtól, hanem a kántor-tanítótól.

Nem is olyan, „bizonyos” ügy volt az, hanem egyszerű iskolai ügy és abban követelt román nyelven kiállítandó nyugtatóvány, mert azt a fizetést a gör. szert. kath. román hivek fizetik és következetesség szempontjából, mivel a gör. kath. tanító az előbbi nyugtatóványait is mindet román nyelven állította ki, a mit is a példányok igazolnak.

Feltem röviden a cikkező konkoly pontjaira, vádjaira! Ő nem igazolt semmit! Nem talál itt Krassón embert, a ki csak valamicskét is igazolhatna az ő erőltetett előhuzakodásaiból, — de megbotránkoztató, hogy hogyan mert kilépni a nyilvánosság elé? hogy hogyan mer oly vakmerő követeléssel fellépni? — Hogy mivel már maga a cikkező és egy nagy része az eddigi Kossuth-pártnak, csak ugy szépen, csendesén, minden lelki furdálás nélkül megtagadták vallott elvüket, hogy magukkal ragadhassanak minket a gör. szert. katolikusokat — mint románokat.

Nem oda Buda. Itt én vagyok küldve és hivatta, hogy felvilágosítsam és vezessem hiveimet, én nem árnithatom, — meg kell védeni a gör. szert. katolikusokat a tévtanok ellenében.

Végezetül, — ha cikkező, a szarvakat, melyeket nekem tulajdonít — bibliai értelemben, — miként Szent Dávid is használja zsoltáraiban — érti; akkor azokat semmi nemű hatósági közeg nem gátolhatja meg növésükben, és én mind forróban szünet nélkül kérem a Mindenható Ur Istent, hogy segítsen meg, hogy azokkal győzzem le mindazokat, kik ellenségei a mi irgalmas mennyei anyáknak és nekem az Ő méltatlan szolgálójának.

Mindezekből, a melyek én ellenem irattak, következik mint tiszta aranyigazság, — hogy nemcsak Erdőaranyos — de Krassó községsé sincs kutya nélkül.

Köteles tisztelettel vagyok.

Krassó községben Urunk születése után 1901. esztendő december hó 31.

Dringó Tivadár
gör. szert. kath. helyettes lelkész.

Hatvan szekér első osztályu zabos

bükköny széna eladó

Jármiban, **Sütő János** gazdasági intézőnél, up. Mátészalka.

Eladó szőlő.

Egy szép szőlő a **Nagylippán**, részben beültetve, szép lakóházzal

ELADÓ.

Bővebb felvilágosítás nyerhető e lap kiadóhivatalában.

PÁSKUJ IMRE

Saját készítésű fehérneműek az ezredéves országos kiállításon, jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztéséért millentiumi éremmel lettek kitüntetve!

HAZAI IPARCSARNOKÁBAN

SZATMÁRON

a farsangi idényre

BÁLI KELMÉK

aus választékban vannak,

Menyasszonyi kelengyék a legszebb kivitelben, jutányos szabott árak mellett készen kaphatók vagy készíthetők.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bologna, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapok, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben szövetek méter számra is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után olcsón szállíttatnak.

Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.